

Συλλογή της Νομολογίας

Υπόθεση C-112/13

A
κατά
B κ.λπ.

[αίτηση του Oberster Gerichtshof (Αυστρία) για την έκδοση προδικαστικής απόφασης]

«Άρθρο 267 ΣΛΕΕ — Εθνικό Σύνταγμα — Παρεμπόμπουσα διαδικασία υποχρεωτικού ελέγχου συνταγματικότητας — Έλεγχος περί του αν εθνικός νόμος είναι σύμφωνος τόσο με το δίκαιο της Ένωσης όσο και με το εθνικό Σύνταγμα — Διεθνής δικαιοδοσία και εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις — Περίπτωση κατά την οποία ο εναγόμενος δεν έχει την κατοικία του ή γνωστό τόπο διαμονής στο έδαφος κράτους μέλους — Παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας σε περίπτωση παραστάσεως του εναγομένου — Επίτροπος απόντος εναγομένου»

Περίληψη — Απόφαση του Δικαστηρίου (πέμπτο τμήμα) της 11ης Σεπτεμβρίου 2014

1. Προδικαστικά ερωτήματα — Παραπομπή ζητήματος στο Δικαστήριο — Αρμοδιότητες των εθνικών δικαστηρίων — Εθνική ρύθμιση κατά την οποία τα τακτικά δικαστήρια που αποφαινούνται κατόπιν εφέσεως ή σε τελευταίο βαθμό δικαιοδοσίας υποχρεούνται να υποβάλουν ενώπιον του Συνταγματικού Δικαστηρίου αίτηση περί ακυρώσεως νόμου που αντιβαίνει στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων — Κατά προτεραιότητα εφαρμογή αυτής της παρεμπόμπουσας διαδικασίας — Αδυναμία των τακτικών δικαστηρίων να επιλύσουν άμεσα τη διαφορά της οποίας έχουν επιληφθεί προκρίνοντας απλώς τη μη εφαρμογή του εν λόγω νόμου — Επιτρεπτό — Προϋποθέσεις — Εκτίμηση από το εθνικό δικαστήριο

(Άρθρο 267 ΣΛΕΕ· Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 47)

2. Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις — Διεθνής δικαιοδοσία και εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις — Κανονισμός 44/2001 — Παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας — Παράσταση του εναγομένου κατά την έννοια του άρθρου 24 του κανονισμού 44/2001 — Έννοια — Παράσταση του επιτρόπου του απόντος εναγομένου — Δεν εμπίπτει — Προϋποθέσεις

(Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 47· κανονισμός 44/2001 του Συμβουλίου, άρθρο 24)

1. Το δίκαιο της Ένωσης, ιδίως δε το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, έχει την έννοια ότι αντιβαίνει σε αυτό εθνική ρύθμιση, κατά την οποία τα τακτικά δικαστήρια που αποφαινούνται κατόπιν εφέσεως ή σε τελευταίο βαθμό δικαιοδοσίας υποχρεούνται, σε περίπτωση κατά την οποία εκτιμούν ότι εθνικός νόμος αντιβαίνει στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να υποβάλουν, εκκρεμούσης της ενώπιόν τους δίκης, αίτηση περί ακυρώσεως του νόμου ενώπιον του Συνταγματικού Δικαστηρίου και όχι απλώς να μην εφαρμόσουν τον νόμο εν προκειμένω, εφόσον η κατά προτεραιότητα εφαρμογή της διαδικασίας αυτής έχει ως συνέπεια να παρακωλύει, τόσο πριν την υποβολή της σχετικής αιτήσεως στο εθνικό δικαστήριο που έχει επιφορτισθεί με την άσκηση του ελέγχου συνταγματικότητας των νόμων όσο και, ενδεχομένως, κατόπιν της εκδόσεως της αποφάσεως

του δικαστηρίου αυτού επί της εν λόγω αιτήσεως, τα ως άνω εθνικά δικαστήρια να κάνουν χρήση της δυνατότητάς τους ή να εκπληρώνουν την υποχρέωσή τους που συνίσταται στην υποβολή προδικαστικών ερωτημάτων στο Δικαστήριο. Αντιθέτως, το δίκαιο της Ένωσης και ειδικότερα το άρθρο 267 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι δεν αντιβαίνει σε αυτό τέτοια εθνική ρύθμιση εφόσον τα ως άνω τακτικά δικαστήρια εξακολουθούν να έχουν τη δυνατότητα:

- να υποβάλλουν στο Δικαστήριο, σε όποιο στάδιο της διαδικασίας κρίνουν ενδεδειγμένο και μάλιστα ακόμη και μετά το πέρας της παρεμπόπτουσας διαδικασίας ελέγχου συνταγματικότητας των νόμων, οποιοδήποτε προδικαστικό ερώτημα κρίνουν αναγκαίο,
- να διατάσσουν τη λήψη κάθε αναγκαίου μέτρου για τη διασφάλιση της προσωρινής δικαστικής προστασίας των δικαιωμάτων που παρέχει η έννομη τάξη της Ένωσης και
- να μην εφαρμόζουν, μετά το πέρας της παρεμπόπτουσας αυτής διαδικασίας, την επίμαχη εθνική διάταξη νόμου, εφόσον κρίνουν ότι είναι αντίθετη προς το δίκαιο της Ένωσης.

Στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να διακριβώσει αν η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης εθνική ρύθμιση επιδέχεται ερμηνεία σύμφωνη με όσα επιτάσσει το δίκαιο της Ένωσης.

(βλ. σκέψη 46, διατακτ. 1)

2. Το άρθρο 24 του κανονισμού 44/2001, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, ερμηνευόμενο με γνώμονα το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση κατά την οποία εθνικό δικαστήριο διορίζει επίτροπο απόντος εναγομένου προκειμένου για εναγόμενο στον οποίο δεν κατέστη δυνατό να επιδοθεί το εισαγωγικό δικόγραφο της δίκης επειδή αυτός ήταν αγνώστου διαμονής, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, η παράσταση αυτού του επιτρόπου του απόντος εναγομένου δεν συνιστά παράσταση του εναγομένου αυτού, κατά την έννοια του άρθρου 24 του εν λόγω κανονισμού, βάσει της οποίας θεμελιώνεται η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου αυτού.

Συγκεκριμένα, η σιωπηρή παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας βάσει του άρθρου 24, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 44/2001 στηρίζεται σε οικειοθελή επιλογή των διαδίκων όσον αφορά τη διεθνή δικαιοδοσία, στοιχείο που προϋποθέτει ότι ο εναγόμενος είχε λάβει γνώση της δίκης που έχει κινηθεί εναντίον του. Αντιθέτως, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι απών εναγόμενος στον οποίο δεν έχει κοινοποιηθεί το εισαγωγικό δικόγραφο της δίκης και ο οποίος αγνοεί τη δίκη που έχει κινηθεί εναντίον του αποδέχεται σιωπηρά τη διεθνή δικαιοδοσία του δικαστηρίου που έχει επιληφθεί της υποθέσεως.

Επιπλέον, απών εναγόμενος που αγνοεί την αγωγή που ασκήθηκε κατά αυτού και τον διορισμό επιτρόπου απόντος εναγομένου αδυνατεί να παράσχει στον επίτροπο αυτό όλα τα απαραίτητα στοιχεία προκειμένου να εκτιμηθεί η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που έχει επιληφθεί της υποθέσεως και να καταστεί δυνατή η εκ μέρους του ουσιαστική αμφισβήτηση της διεθνούς δικαιοδοσίας αυτής ή να γίνει αυτή δεκτή μετά λόγου γνώσεως. Υπό τις περιστάσεις αυτές, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ούτε ότι η παράσταση του εν λόγω επιτρόπου απόντος εναγομένου συνιστά σιωπηρή αποδοχή εκ μέρους του εναγομένου αυτού.

Συναφώς, σε περίπτωση στην οποία το εισαγωγικό δικόγραφο της δίκης δεν κοινοποιήθηκε στον εναγόμενο που είχε την κατοικία του σε κράτος μέλος διαφορετικό εκείνου του δικαστηρίου που επελήφθη της υποθέσεως, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι είναι προβλέψιμη η θεμελίωση της διεθνούς δικαιοδοσίας του δικαστηρίου αυτού στην παράσταση του επιτρόπου του απόντος εναγομένου, ο οποίος διορίστηκε για λογαριασμό του εναγομένου.

Το δικαίωμα αποτελεσματικής ένδικης προστασίας του εναγομένου, το οποίο διασφαλίζεται βάσει του άρθρου 47 του Χάρτη και το οποίο πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή εκ παραλλήλου με τα δικαιώματα άμυνας του εναγομένου, στο πλαίσιο του κανονισμού 44/2001, δεν επιβάλλει διαφορετική ερμηνεία του άρθρου 24 του κανονισμού αυτού.

Δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι ερμηνεία του άρθρου 24 του κανονισμού 44/2001 κατά την οποία ένας τέτοιος επίτροπος απόντος εναγομένου δύναται να παρίσταται για λογαριασμό του εναγομένου αυτού, κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου 24, διασφαλίζει δίκαιη ισορροπία μεταξύ του δικαιώματος αποτελεσματικής ένδικης προστασίας και των δικαιωμάτων άμυνας. Συγκεκριμένα, η ερμηνεία αυτή θα στερούσε από τον εν λόγω εναγόμενο τη δυνατότητα να προασπίσει τα δικαιώματά του άμυνας αντιτασσόμενος, βάσει του άρθρου 34, σημείο 2, του κανονισμού αυτού, στην αναγνώριση της εκδοθείσας σε βάρος του απόφασης.

(βλ. σκέψεις 54, 55, 57, 58, 60, 61, διατακτ. 2)